

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
ТЕМА 1. ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	9
1. Поняття бюджетних установ, суб'єктів державного сектору і правові засади їх діяльності.	9
2. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. . .	11
3. Форма ведення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору.	13
Питання для самоперевірки	29
Тестові питання до теми 1.	29
Рекомендована література до теми 1	31
ТЕМА 2. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ .	33
1. Поняття, склад та оцінка основних засобів.	33
2. Документальне оформлення операцій з основними засобами. . .	39
3. Загальні положення обліку основних засобів бюджетної установи.	41
4. Відображення операцій з надходження основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку.	45
5. Облік зносу основних засобів.	52
6. Облік ремонту та поліпшення основних засобів.	57
7. Відображення операцій з вибуття основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку.	61
Питання для самоперевірки до теми 2	65
Тестові питання до теми 2.	65
Рекомендована література до теми 2	68
ТЕМА 3. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ.	70
1. Поняття, склад та оцінка нематеріальних активів	70
2. Документальне оформлення операцій з нематеріальними активами	72
3. Загальні положення обліку нематеріальних активів бюджетних установ	76

4. Відображення операцій з надходження нематеріальних активів на рахунках бухгалтерського обліку	77
5. Облік зносу нематеріальних активів.	86
6. Відображення операцій з вибуття нематеріальних активів на рахунках бухгалтерського обліку	88
Питання для самоперевірки	91
Тестові питання до теми 3.	92
Рекомендована література до теми 3	95
ТЕМА 4. ОБЛІК ЗАПАСІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	96
1. Поняття, склад та оцінка запасів бюджетних установ	96
2. Документальне оформлення наявності та руху запасів	100
3. Відображення наявності та руху запасів бюджетних установ на рахунках бухгалтерського обліку	102
Питання для самоперевірки	110
Тестові питання до теми 4.	111
Рекомендована література до теми 4	113
ТЕМА 5. ОБЛІК ФІНАНСОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	114
1. Нормативно-правове регулювання грошових розрахунків	114
2. Облік касових операцій бюджетних установ.	116
3. Облік грошових коштів на рахунках у банку та органах Державного казначейства	125
4. Облік розрахунків з різними дебіторами.	131
Питання для самоперевірки до теми 5	135
Тестові питання до теми 5.	135
Рекомендована література до теми 5	137
ТЕМА 6. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА СТРАХУВАННЯ	139
1. Загальні засади обліку зобов'язань.	139
2. Облік одержаних бюджетними установами позик	140
3. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.	147
4. Облік розрахунків за податками та зборами.	149
5. Облік розрахунків з оплати праці.	156
Питання для самоперевірки до теми 6	169
Тестові питання до теми 6.	169
Рекомендована література до теми 6	171

ТЕМА 7. ОБЛІК РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	173
1. Основи складання кошторису бюджетних установ	173
2. Порядок складання проектів кошторисів бюджетних установ	176
3. Порядок розгляду і затвердження кошторисів бюджетних установ	179
4. Основні вимоги щодо виконання кошторису бюджетних установ	182
5. Загальні положення обліку результатів виконання кошторису бюджетних установ	187
6. Відображення результату виконання кошторису на рахунках бухгалтерського обліку.	189
Питання для самоперевірки до теми 7	195
Тестові питання до теми 7.	195
Рекомендована література до теми 7	198
ТЕМА 8. ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	199
1. Класифікація доходів бюджетних установ та його визнання	199
2. Оцінка доходів бюджетних установ	202
3. Розкриття інформації про доходи бюджетних установ від обмінних та необмінних операцій	203
4. Облік доходів бюджетних установ	204
5. Класифікація, оцінка витрат бюджетних установ та порядок їх визнання	214
6. Собівартість продукції, робіт, послуг	216
7. Облік витрат бюджетних установ.	219
Питання для самоперевірки до теми 8	229
Тестові питання до теми 8.	229
Рекомендована література до теми 8	232
ТЕМА 9. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	234
1. Загальні вимоги до проведення інвентаризації в бюджетних установах	234
2. Порядок проведення інвентаризації	235
3. Порядок створення інвентаризаційної комісії в бюджетних установах	237
4. Узагальнення результатів інвентаризації в бюджетних установах, стягнення шкоди, відповідальність	238
5. Проведення інвентаризації на вимогу контролюючих органів.	241
Питання для самоперевірки до теми 9	242

Тестові питання до теми 9.	243
Рекомендована література до теми 9	245
ТЕМА 10. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	247
1. Загальні положення формування фінансової звітності бюджетних установ	247
2. Принципи підготовки та якісні характеристики фінансової звітності бюджетних установ	248
3. Склад та елементи фінансової звітності бюджетних установ . . .	249
4. Періодичність подання фінансової та бюджетної звітності	254
Питання для самоперевірки до теми 10	258
Тестові питання до теми 10.	259
Рекомендована література до теми 10	261
ДОДАТКИ.	263
ГЛОСАРІЙ	308

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Облік в бюджетних установах» займає важливе місце в програмах підготовки фахівців із спеціальності 071 «Облік і оподаткування» для успішної роботи в бюджетних установах. Вона логічно продовжує курси «Бухгалтерський облік: (загальна теорія)», «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II».

Предметом дисципліни «Облік в бюджетних установах» є організація і порядок ведення фінансового обліку та організація і методика складання фінансової звітності бюджетних установ.

Метою вивчення дисципліни «Облік в бюджетних установах» є формування теоретичних знань і практичних навичок організації та ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

В процесі вивчення дисципліни вирішуються наступні завдання:

- формування знань про зміст та порядок організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах, його принципи та цілі;
- вивчення порядку та особливостей документального оформлення і відображення господарських операцій в облікових регістрах бюджетної установи;
- формування навичок формування кошторису і фінансової звітності бюджетних установ.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

а) знати:

- основні принципи організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах і його нормативне регулювання;
- базові загальноприйняті правила ведення бухгалтерського обліку активів і зобов'язань в бюджетних установах;
- порядок складання і формування фінансової звітності в бюджетних установах.

б) вміти:

- використовувати систему знань про принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності для розробки і обґрунтування облікової політики бюджетної установи;
- вирішувати на прикладі конкретних ситуацій питання оцінки, облікової реєстрації і накопичення інформації фінансового характеру з метою подальшого її подання в фінансовій звітності бюджетної установи;
- застосовувати план рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ.

в) володіти навичками:

- документального оформлення фактів господарського життя бюджетних установ;
- відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій бюджетних установ;
- формування і аналізу фінансової звітності бюджетної установи.

У навчальному посібнику «Облік у бюджетних установах» узагальнюються та відображаються основні питання бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

Стрімкі зміни чинного законодавства України, потреба підвищення якісного рівня підготовки фахівців облікового напрямку, зумовили необхідність підготовки відповідного посібника.

Слід зазначити, що структура посібника у повній мірі відповідає навчальній програмі з дисципліни «Облік в бюджетних установах». Навчальний матеріал посібника викладено в рамках 10 тем курсу.

Навчальний посібник «Облік у бюджетних установах» призначений для підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» та спрямований на використання ними знань із бухгалтерського обліку, що розвиває міждисциплінарні зв'язки та вміння системно мислити.

Навчально-методичне забезпечення до кожної теми дисципліни містить теоретичний матеріал у розрізі основних питань, що включені до плану лекційних занять, завдання для перевірки знань – контрольні питання, тестові питання, що спонукає студента до творчої поза аудиторної роботи.

ТЕМА 1.

**ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ**

План

1. Поняття бюджетних установ, суб'єктів державного сектору і правові засади їх діяльності.
2. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.
3. Форма ведення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору.

1. Поняття бюджетних установ, суб'єктів державного сектору і правові засади їх діяльності.

Згідно зі ст. 2 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI, бюджетні установи – бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

До бюджетних установ належать установи системи освіти, науки, культури, медичні заклади, науково-дослідні інститути, органи законодавчої та виконавчої влади, міністерства та відомства. Фінансово-господарська діяльність цих установ як юридичних осіб має низку особливостей, які впливають на методику й організацію бухгалтерського обліку:

– бюджетні установи функціонують на правах державної чи комунальної власності;

– метою діяльності бюджетних установ є не отримання прибутку, а надання нематеріальних послуг;

– бюджетні установи не наділяються оборотними коштами, їх фінансовий стан визначається своєчасністю та повнотою надходження асигнувань із відповідних бюджетів;

– бюджетні установи є складовою бюджетної системи та її первинною ланкою, в якій щоденно відбуваються численні господарські операції, що вносять зміни до складу та розміщення господарських засобів і джерел їх формування (рис. 1.1).

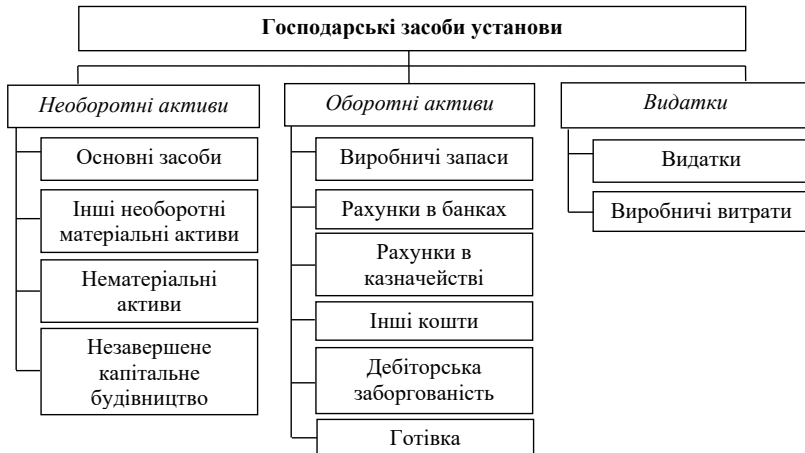

Рис. 1.1. Класифікація господарських засобів бюджетних установ за складом і розміщенням

Відповідно до п. 4 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності», що затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2009 р. № 1541 *суб'єкти державного сектору* – суб'єкти бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема розпорядники бюджетних коштів, Казначейство та державні цільові фонди.

Розпорядник бюджетних коштів – бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань, довгострокових зобов'язань за енергосервісом та здійснення витрат бюджету.

Предметом бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору є наявність і рух господарських засобів за складом і розміщенням, за джерелами їх формування і призначенням у процесі виконання кошторису. Як система інформаційного забезпечення процесу контролю за використанням бюджетних коштів бухгалтерський облік у суб'єктів державного сектору виконує три функції:

- управлінську;
- контрольну;
- інформаційну.

Основним завданням бухгалтерського обліку є повне і своєчасне відображення фінансово-господарських операцій із використання бюджетних коштів відповідно до їх цільового призначення.